

Ikasgaiaren eskuliburua

BIOLOGIA

IBAIKASTOLA

2024-25

1BTX

0. ZER DA DOKUMENTU HAU?

Dokumentu honetan Biologia ikasgaiaren urteko plangintza azaltzen da. Bertan ikus daitezke:

- 1. Ikasgaiaren bidez lortu nahi diren HELBURUAK.*
- 2. Ikasturtean zehar landuko diren EDUKIAK, eta eduki bakoitza ikasturteko zein momentutan landuko den.*
- 3. Ikasgaia lantzeko erabiliko den METODOLOGIA; hau da, ikasleek jakintzak eskuratu, praktikan jarri eta integratzeko erabiliko den modua.*
- 4. Ikaslearen lana eta jarrera nola EBALUATUKO den; hau da, irakasleak nola baloratuko duen ikasleak bere jakintzak eta konpetentziak jaso dituela.*
- 5. Ikaslearen nota eraikitzeke KALIFIKAZIO SISTEMA; hau da, ikasturtean zehar ikasle bakoitzaren nota nola eraikiko den (hitzorduak eta jarduerak).*

*Ikasgaiaren nondik norako nagusiak jasotzen dituen dokumentua da hau, beraz. Ikaslearen lana bikaina izateko bidea zein den azaltzen da bertan. Ikaslearen **betebeharra** da, ondorioz, programazio hau ezagutzea eta bertan azaltzen denaren arabera lan egitea.*

*Era berean, ikasle moduan zuen **eskubideak** ezagutzeko eta ikasturtean zehar horren arabera nota ona eraikitzen joateko aukerak baliatzeko jarraibideak topatuko dituzue.*

*Garrantzitsua da kontuan hartzea, emaitza bikainak **eguneroko lanaren** bidez ateratzen direla. Nota hobetzen joateko aukera ziurtatuta daukazue ebaluazio guztietan, baina era berean, egunerokoan **jarrera egokia** izatea, **ekina izatea, kritikotasunez eta autonomiaz jokatzeta**, eta ahal den heinean, **ikasgaiaz disfrutatzea** ezinbesteko bidelagunak izango dira ikasturtea arrakastaz amaitzeko.*

*Beraz, ikasgaiaren egitura eta funtzionamenduaren inguruan izan ditzakezun **zalantzen erantzun nagusiak** dokumentu honetan aurkituko dituzu.*

1. IKASGAIAREN HELBURUAK

H1. Biologiako kontzeptu, lege, teoria eta eredu garrantzitsuenak hainbat testuingurutan ulertu eta aplikatzea, eduki desberdinak erlazionatuz eta problemak ebazteko ikasitakoa modu arrazonatu eta kritikoan aplikatuz, bizitza, gizarte eta ingurune egoki eta jasangarriago bat lortzeko.

H2. Problema identifikatzea, eta konponbideak planteatzea, zientzien estrategiak, eta lan zientifikoaren prozedurak erabiliz, erantzunak arrazonatuz eta azalduz, interes zientifikoa edo soziala duten eguneroko egoerei, norbere testuinguruaren barruan, modu kritikoan ekin ahal izateko.

H3. Informazio zientifikoa interpretatzea eta adieraztea terminologia egokia eta modu zehatzean, arrazoituan eta kritikoan komunikatu ahal izateko euskara maila egokian Biologiarekin lotutako gai zientifiko, teknologiko eta sozialei buruz.

H4. Biologia etengabe eraikiz doala ohartzea, hipotesi eta teoria kontrajarriak aztertzea eta konparatzea, eta debate zientifikoek giza jakintzari egindako ekarpenak balioestea ere, era horretan pentsamendu kritikoa garatzeko, zientziak pertsonen prestakuntza integralerako balio duela konturatzeko, eta gizartean eta ingurumenean dituen ondorioak balioesteko.

2. IKASGAIAREN EDUKIAK

1. BLOKEA> Biomolekulak

- UD1> Biziaren oinarri kimikoa
- UD2> Gluzidoak eta lipidoak
- UD3> Proteinak eta entzimak
- UD4> Azido nukleikoak

2. BLOKEA> Biologia zelularra

- UD5 > Zelularen egitura
- UD6> Zelularen organuluak
- UD7> Nukleoa eta ziklo zelularra

3. BLOKEA> Metabolismoa

- UD8> Metabolismoa zelularra. Katabolismoa
- UD9 > Metabolismoa zelularra. Anabolismoa

4. BLOKEA> Genetika molekularra

- UD10 > Informazio genetikoa
- UD11>Informazio genetikoen adierazpena eta erregulazioa

5. BLOKEA> Inmunologia

- UD12 > Inmunitate sistema
- UD11>Informazio genetikoen adierazpena eta erregulazioa

6. BLOKEA> Bioteknologia eta ingeriniarritza genetikoa

- UD13 > Bioteknologia

Ikasgai honetako edukien gutxi gora beherako banaketa hurrengoa da:

EDUKIEN DENBORALIZAZIOA	UNITATE DIDAKTIKOA												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ebaluaketa	■	■	■	■									
2. Ebaluaketa					■	■	■	■	■				
3. Ebaluaketa										■	■	■	
SPS SAIOAK													■

3. IKASGAIAREN METODOLOGIA

Lanerako metodologiari dagokionez, hiru eratako lanketak izango dira nagusiki:

JAKINTZAK ESKURATZEKO SAIOAK

Irakasleak gidatutako saioak izango dira eta beXrtan edukiak, kontzeptuak landuko dira. Saio hauetarako, ikasleen parte hartze aktiboa ere beharrezkoa izango da.

JAKINTZAK PRAKTIKAN JARTZEKO SAIOAK

Problemen planteamenduan eta ebazpenean trebatzeko jakintza saioetan tartekak izango dira, ikasle bakoitzak modu autonomoan lan eginda eta irakaslearen laguntzarekin. Tarteka, problemen eta ariketen zuzenketarako, galderak planteatzeko... saioak egongo dira.

INTEGRAZIO JARDUERAK

Taldeka zein bakarka, zeregin txiki ezberdinak gauzatu beharko dira saio hauetan, ikasgaiaren edukiak erlazionatu eta bereziki biologiak gizartean izan duen garapena, ekarpen nagusiak eta etorkizunera begirako jarduera txikiak landuko dira.

4. EBALUAZIOA

Ikasleak ebaluatzeko eta ikasgaiaren helburuak lortu direla ziurtatzeko bi froga nagusi egongo dira:

AZTERKETAK

Azterketen bitartez edukiak eta hauen ulermenarekin erlazionatutako konpetentziak (helburuak) ebaluatuko dira. USE Azterketetako problemen ebazpena eta eduki, lege eta kontzeptu teorikoen ulermena eta azalpena baloratuko da, bai eta ebazpen prozeduran erabilitako erregistroa (euskara zientifiko egokia). Horretaz gain, emandako azalpenen eta egindako planteamendu eta garapenen heldutasuna, arrazonamendu kritikoa eta sakontasuna baloratuko da.

Ikasgaiko helburuak ardatz hartuta, azterketen balorazioa hurrengo orrialdeko irizpideen arabera egingo da. Bi errubrika nagusi daude:

Galdera teorikoak baloratzeko USE-ko ebaluzio irizpideak hartuko dira kontuan

INTEGRAZIO JARDUERAK

Integrazio jardueren bitartez, edukiak osatzeko aukera egongo da. Biologiak hainbat esparrutan egindako ekarpenak aztertzea, eta hauek gaur egungo zein etorkizuneko erronketatik erator daitezkeen hainbat eztabaida ulertzea da ariketa mota honen helburua.

GELAKO JARDUNA

Gelako jarduna ondorengo irizpideen arabera ebaluatuko da:

1. Euskara: Euskaraz bizitzeko eta hitz egiteko hautua egitea.
2. Parte hartzea
  - a. Jarrera pro-aktiboa izatea: Ikasteko nahia eta gogoia. Jarrera positiboa izatea, ulertzen ez dena galdetuz. Mugikorrik ez izatea, inguruko ikaskideak ez oztopatzea...
  - b. Errespetuz parte hartzea: Neurritz eta errespetuz parte hartzea eta azalpenak ez etetea. Biologiako ikasgaiari biologiako apunteak izatea mahai gainean eta ez beste lan edo ikasgai batekoak.
  - c. Entzuten jakitea. Irakaslearen azalpenak, ikaskideen ekarpenak arretaz entzutea, gorputz lengoia eta jarrera zainduz.
3. Elkarlana eta elkarbizitza
  - a. Barne arautegiko eta elkarbizitzako arauak errespetatzea.
  - b. Ingurukoak laguntzea.
4. Autonomia
  - a. Asistentzia: Ikasgaiari justifikatu gabeko 5 hutsegite baino gutxiago behar dira azterketa egin ahal izateko. >5 hutsegiterekin zuzenean BERRESKURAPENA egin beharko da.
  - b. Ikasle bakoitzaren esku geratzen da hutsegiteen kontua eramatea. Ez da hutsegiteen gaineko abisurik emango.
  - c. Puntualtasuna: Irakaslea izango da klasean azkena sartzen. Berandu iristea hutsegite erdi gisa konputatuko da.
  - d. Lana: Denboraren probetxua, materiala ekartzea, ariketak ganoraz eta txukun egitea, etxeko lanak egitea...
  - e. Lanak epe barruan entregatzea: Epez kanpo entregatzen diren lanak ez dira jasoko, pisuzko justifikaziorik ezean.
5. Hezkidetza: Ikaskideekiko eta irakaslearekiko errespetua.

6. KALIFIKAZIO-SISTEMA

HIRUHILEKO BAKOITZAREN KALIFIKAZIOA

Hiruhileko guztietan ikaslearen nota kalkulatzeko sistema hurrengo izango da:

EBALUAZIO BAKOITZEKO KALIFIKAZIOA				
ATALA	BALIOA (%)	BALDINTZAK		
Azterketak	80	Gainditu	Gainditu	Gainditu
Integrazio jarduerak	10			
Gelako jarduna	10			

Hiruhileko bakoitza gainditzeko bete beharreko baldintza GUZTIAK hurrengoak dira:

- > Azterketa eta kontrolen batz-besteak gainditzea. (9 puntutik 4.5)
- > Hiruhileko osoaren batz-besteak orokorra gainditzea. (10 puntutik 5)

OHIKO DEIALDIAREN KALIFIKAZIOA

Ohiko deialdian ikasle guztiek azterketaren bat egin beharko dute. Hainbat kasu bereizten dira:

	AZTERKETAREN EDUKIA	AZTERKETAREN PISUA
3. Hiruhilekoa osatzeko	3. hiruhileko edukiak	3. hiruhilekoaren (%45)
Ikasturtea atalka berreskuratzeko	Berreskuratu beharreko atal bakoitzeko azterketa bana	Dagokion atalaren nota ordezkatu
Ikasturtea azterketa bakarraren bitartez berreskuratzeko	Ikasturte osoko azterketa orokorra	Ikasturte osoaren (%75)

Ohiko deialdian ikasgaia gaitutia duten ikasleentzat, aukeran:

Ikasturteko nota altxatzeko	USE azterketa eredu jarraituz, azterketa orokorra	Azterketan lortutako notaren (%10), ikasturteko notari gehituko zaio, nota >6 bada.
------------------------------------	---	---

EZ-OHIKO DEIALDIA

Ez-ohiko deialdian ikasgaia atalka edo azterketa bakarraren bitartez gaitutitzeko aukera egongo da, ohiko deialdiaren prozedura berdina jarraituz.

IKASTURTEKO AMAIERAKO KALIFIKAZIOA

Ikasturteko nota 3. hiruhileko batz-besteak aritmetikoaren kalkularen bitartez egingo da.

Ikasturtea berreskuratzeko azterketa orokorra egiten duten ikasleen kasuan bakarrik, batez-besteak horrela kalkulatu da:

$$1+2+3. \text{ hiruhilekoen batez-besteak} = \text{Notaren } \%25$$

$$\text{Azterketa globalaren nota} = \text{Notaren } \%75$$

BERRESKURAPENAK

Hiruhilekoak atalka berreskuratzeko aukera egongo da. Berreskurapenak arratsaldez egingo dira, ordu lektiboetatik kanpo.

Hirugarren ebaluaketaren berreskurapena zuzenean OHIKO DEIALDIAN izango da.

NOTA IGOERAK

Ikasturtean zehar, ikasgaiko nota hobetzen joateko hainbat aukera egongo dira:

- **Ebaluazio bakoitzean:** Ebaluazio bakoitzeko azterketaren hitzorduan borondatezko galdera gehigarri bat erantzunez. Galdera honen bitartez ideiak elkarrekin harremantan jarriz zein gaiaren gainean hausnartzuz ebaluazioan zehar landutako jakintzak eta kompetentziak barneratu dituela erakutsi beharko du ikasleak. Galdera honen bitartez, ebaluazioko nota hobetu ahalko da puntu bateraino (10 izango da atera daiteken notarik altuena), baldin eta ikasgaia gainditua badauka.
- **Ikasturteko nota orokorra:** Ikasgaia gaindituta dutenek, ohiko deialdian nota igotzeko aukera izango dute, USEko eredia jarraitzen duen eta ikasturteko eduki guztiak hartzen dituen azterketa baten bitartez. Azterketa horretako notak, ikastute osoko batazbestekoa hobetu ahalko du puntu bateraino.

haziak > JARRERA PARTE-HARTZAILEA BULTZATZEKO SISTEMA

Ikasleak bere ibilbide akademikoa indartzen joateko jarrera bultzatzeko sistema da haziena. Helburua da ikasleek urtean zehar ikastolatik bertatik antolatutako zein kanpoko ekintzetan parte hartzea bultzatzea, bere ikasketa prozesua aberasteko balio duten esperientziak biltzen joateko.

Hitzaldi, debate edo mahai inguruetara joanez, erakusketak bisitatuz, antzerki edo dantza emanaldietara agertuz, solasaldi zientifikoetan parte hartuz.... edo, oro har, ikaslearen irteera perfila aberastu dezaketen edozein hitzordu baliatzerara bultzatzeko sistema da, beraz.

Horrez gain, jarrera parte hartzaile honek eragina izan dezake ikasturteko emaitzetan. Ikasturtean zehar, ekintza hauetan parte hartu izana erakutsiz gero, hainbat ikasgaitako notak hobetzen joan daiteke.

Horretarako ikasleak, txantilo/zeregin berezia bete eta entregatu beharko du:

- Ebaluazio bakoitzeko, gehienez 4 ekintza aurkeztu daitezke hainbat ikasgaitan banatuta.
- Gehienez ere, ikasgai bakoitzaren barruan 2 ekintza aurkeztu ahal izango dira ikasturtean zehar.

- Gehienez ere, 10 ekintza aurkeztu ahal izango dira ikasturtean zehar.

Hazien bitartez lortutako nota igoerak ebaluazio amaieran aplikatuko dira, ikaslearen ebaluazio horretako batezbesteko orokorra kalkulatu ondoren (eta beti ere, ebaluazioa gaindituta dagoenean).

Aurkeztutako ekintzen bitartez, ikasleak bere ikasturteko batezbesteko orokorra 1 punturaino hobetu ahal izango du, ikasgaiaren arabera, horretarako dagokion ebaluazioan behar besteko pisua hartuz.

Haziak aurkezteko txantiloia/zeregina Classroom-en eskuragarri egongo da.